

Ozeáš
Ukázka z knihy
Ozeáš 1

1. Slovo Hospodinovo (verše 1-2)

„Slovo Hospodinovo, které ...“ (v. 1 ČEP) V hebrejštině věta obvykle začíná slovesem. Zde tomu tak není, věta začíná podstatným jménem. Tím je na slova “Slovo Hospodinovo” položen důraz. Jde tu o slovo Boží. Mluví zde Bůh a to je hlavní. Až na druhém místě nás má zajímat skrze koho Bůh mluví. Bůh nemluví někde ve vzduchoprázdnu, mluví prostřednictvím konkrétních lidí, na konkrétním místě, a v konkrétním čase. A tak verš 1 pokračuje: „... které se stalo k Ozeášovi, synu Beérovu, za judských králů Uzijáše, Jótama, Achaza a Chizkijáše a za izraelského krále Jarobeáma, syna Jóašova.“ (ČEP)

Ozeáš zní hebrejsky HÓŠÉA a znamená „spasil/zachránil“ nebo „spasí/zachrání“. Mohlo by se jednat také o prosbu “zachraň/spas”. V kontextu Izraele to samozřejmě může být jedině Hospodin, kdo spasí. Stejně bylo i původní jméno Jozuovo (viz Nu 13,8) a také jméno posledního izraelského krále, který se rovněž jmenoval Hóšéa (viz 2Kr 15,30 a 17,1-6). Prorok se tak jmenuje stejně jako poslední izraelský král. Může v tom být i určité poselství. Bezbožný král nebyl s to své království zachránit. Kdyby však Izraelité uvěřili stejnojmennému proroku a zařídili se podle jeho slov, mohli by záchranu zakusit. Jméno proroka nám může sloužit i jako klíč (nebo jeden z klíčů) k výkladu knihy. Jde tu o Boží spásu. Bůh skrze proroka spasitelně jedná, tedy dává šanci ke spáse.

Ozeáš působil v severním, izraelském, království v jeho posledním období. Byl pravděpodobně i pamětníkem zániku království v roce 722 př. Kr. Je pozoruhodné, že k časovému určení knihy jsou nejprve použita jména 4 judských králů a teprve potom jedno jediné jméno krále izraelského, tedy Jarobeáma II. (2Kr 14,23-29). Možná tu chtěl pisatel vyjádřit určitý odstup k posledním izraelským králům. Snad tím chtěl dokonce vyjádřit, že v jeho očích žádnými pravými králi nebyli, že jimi nebyli ani v Božích očích. Nestáli za zmínku. Izraelští králové po Jarobeámovi se, až na dvě výjimky, dostávali k moci vždy tak, že zavraždili svého předchůdce (viz 2Kr 15,8-17,6). Prvním zavražděným byl Jarobeámův syn. Posledním zavražděným byl Pekach, kterého zabil král Hóšéa.

Bůh dal nejprve Ozeášovi zvláštní pokyn: „Jdi, vezmi sobě ženu smilství a děti smilství ...“ (v. 2 doslovně podle hebrejského znění). Prorok se měl oženit s prostitutkou. Mohlo jít o kněžku, tedy pohanskou chrámovou prostitutku. Zmínka o dětech nemusí nutně znamenat, že žena už nějaké děti měla. Spíše se tím chce říct, že děti zplozené v tomto manželství budou poznamenány charakterem své matky. Mnoha vykladačům připadalo nepřijatelné, že by zde prorok dostal pokyn, který je třeba brát doslovně. S takovým přístupem k tomuto místu Písma se setkáváme například v poznámkách Kralických, kde čteme: “To což Bůh proroku

Ozeášovi učiniti poručil, není hystorya t. věc nějaká vskutku stalá, ale vidění toliko:” Kraličtí měli za to, že prorok své manželství s Gomerou neprožil ve skutečnosti, ale pouze *ve vidění*. Hned jako první důvod svého výkladu uvádějí, že je to v rozporu s Božím přikázáním “Nesesmilníš”. Zkrátka jim připadalo, že by Bůh takovou nesvatou věc po proroku nemohl chtít. V Písmu tu ale, na rozdíl od jiných prorockých knih (např. Ez 1), o vidění nic nečteme. Nejpřiměřenější zřejmě je chápat Hospodinův šokující pokyn doslovně. Ozeáš je povolán nejen k tomu, aby Boží slovo mluvil. Je povolán i k tomu, aby se Božím slovem stal. Jeho manželství se smilnou ženou má viditelně připomínat duchovní smilstvo lidu Izraele (sr. Ž 73,27). Důvod pro prorokův skandální sňatek: “ *Země jen smilní a smilní, odvrací se od Hospodina.* ” (v. 2 ČEP) Hebrejské znění tu klade důraz na slovo „smilnit“. Bůh chtěl tuto drsnou skutečnost zdůraznit, podtrhnout. A nečinil tak jen gramaticky, nýbrž i názorným živým obrazem, tedy tím, že postavil lidu před oči prorokovo podivné manželství. Prorok tak na vlastní kůži zakouší něco z toho, co prožívá Bůh ve vztahu se svým nevěrným lidem.

2. Jizreel (verše 3-5)

Hospodin určuje jméno každého ze tří dětí, které Gomera porodila. V každém z těchto tří jmen zaznívá poselství soudu. Prvního syna má Ozeáš pojmenovat Jizreel. Jizreel je název údolí v severním Izraeli, ale také města, které se v údolí nachází. Jméno spojené s krvavými událostmi. Zde Jarobeámův předek Jehú pobíjel rodinu krále Achaba a posléze i ctitele Baala (2Kr 9 a 10). A právě na tyto události zde ukazuje Boží slovo: „ ... *neboť já zakrátko potrestám Jehúův dům za krev prolitou v Jizreelu; ...* “ (verš 4 ČEP) Ale za jakou prolitou krev v Jizreelu má být rod Jehú trestán? Vyhlazení Achabova rodu se totiž dělo z Boží vůle. „ *Hospodin řekl Jehúovi: "Poněvadž jsi dobře udělal, co je v mých očích správné, poněvadž jsi Achabovu domu učinil všechno tak, jak jsem to měl v úmyslu, tvoji synové do čtvrtého pokolení budou sedět na izraelském trůnu."* “ (2Kr 10,30 ČEP) Byl by snad Jehú trestán za vykonání soudu, kterým ho sám Bůh pověřil? Bůh však použil například i Asyřany jako nástroj svého soudu nad Izraelem, i nad nimi později vykonal svůj soud (viz Iz 10,5-19). Jehú dal také vyhladit Baalovy ctitele, jeho lidé zničili předměty baalovské modloslužby a Baalův chrám (viz 2Kr 10,18-28). O tomto k Jehúovi Hospodin výslovně nemluvil (2Kr 9,2-10). Bůh to také nijak nekomentoval. Byl snad v tomto bodě Jehú příliš aktivní? Může zde jít také o to, že Jehúovi šlo víc o jeho vlastní mocensko politické zájmy, nežli o ctění Hospodina. To se projevilo mimo jiné tím, že neukončil uctívání zlatých telat v Bételu a Danu (viz 2Kr 10,29).

Z Božího pohledu se Jehú dopustil trestuhodného krveprolití a Bůh se rozhodl tento čin soudit. Bůh se rozhodl ukončit existenci celého severního království. Právě v údolí Jizreel, kde Izraelci prolili tolik krve, měl být zlomen luk Izraele, tedy vojenská moc království. Stalo se tak skrze Asyřany, kteří později obyvatele severního království vystěhovali z jejich země (viz 2Kr 17,1-

6). Jako ze zlomeného luku už nelze střílet, tak ani Izrael už nebude schopen boje. JIZREEL znamená „rozsévá Bůh“ nebo „rozptyluje Bůh“. Použitím tohoto jména může být naznačeno, že Bůh Izrael rozptýlí - vyžene ho ze své země.

3. Lórucháma (verše 6-7)

Dále Ozeášova manželka porodila děvče; jeho jméno je opět poselstvím soudu. LÓ RUCHÁMÁ, tedy *Neomilostněná*. Jménem dívky Bůh Izraeli ohlašuje, že už se nad ním nebude smilovávat, jak to až doposud činil. Hned v další kapitole se ale dozvídáme, že v budoucnu se Bůh opět smiluje (Oz 2,1-3). Jednou přijde chvíle, kdy Bůh odstraní to velké mínus (LÓ = ne), a z Lóruchámy bude Rucháma, tedy *Omilostněná*. Nyní však bude prostřednictvím Asyřanů vykonán Boží soud.

Nad jižním královstvím se však Bůh smiluje. Bůh tu patrně mluví o podivuhodné záchraně judského království před Asyřany, ke které došlo za vlády krále Chizkijáše (viz 2Kr 18-19; 2Pa 32,21-23). Zajímavé je, že Bůh zde o sobě mluví ve třetí osobě jako o někom jiném (verš 7; slůvko *sebe* v ČEP vložili překladatelé, proto je odlišeno kurzívou). “Zřetelně, byť poněkud šroubovaně nám text naznačuje, že Hospodin není s představou Boha, jakému věří Judejci, totožný, byť ji pro svou výpověď o sobě samém používá.” (Jiří Beneš, *Dvanáctka*) Tato záchrana Judska před nepřáteli bude dílem Božím, nebude výsledkem použití obvyklých vojenských prostředků.

4. Lóami (verše 8-9)

Třetí dítě je opět syn. Podobně jako jeho sestra má i on před svým jménem velké mínus: LÓ. Celým jménem “LÓ AMÍ = Ne lid můj”. Svým jednáním, zejména modloslužbou, porušuje lid smlouvu se svým Bohem. A tak přestává být jeho lidem a on přestává být jejich Bohem. Ve jménech všech tří dětí tak zaznívá poselství soudu.

Každý z nás se rodí, obrazně řečeno, s odsuzujícím jménem. Nejde o jméno, které nám dali rodiče. Jde o to, kým jsme bez Boha, bez Krista. Jsme lidmi, kteří jsou daleko od Boha, Bohu odcizení (srov. Ef 2,1-3). Křížem Ježíše Krista ovšem Bůh z velkého mínus před naším jménem dělá plus. Můžeme se narodit znovu a stát se Božími dětmi. I to je obsaženo v nadějných verších na počátku druhé kapitoly. „*Řekněte svým bratřím: "Lide můj", svým sestrám: "Omilostněná".*“ (Oz 2,3 ČEP; sr. 1P 2,10)